

reststoffenunie
(meer)waarde uit water

Jaarbericht 2015 Reststoffenunie

reststoffenunie

is vanaf 1 juli 2016

aqua
minerals

Inhoudsopgave

Voorwoord Olaf van der Kolk	3
Hier staan we voor	4
Terugblik 2015	6
Duurzame doelen én resultaten	8
Kalkkorrels	12
Waterijzer	14
Overige reststoffen: slib	16
Overige reststoffen: granulair	17
Vooruitzichten & verwachtingen	18
Raad van Commissarissen	20
Toelichting op de jaarrekening	23
Balans per 31-12-2015	24
Winst- en verliesrekening over 2015	25
Controleverklaring accountant	26

Stevige basis, nieuwe stappen

Eind 2015 hebben we afscheid genomen van onze directeur Hay Koppers, hij gaat genieten van zijn (pre)pensioen. Hij mag met trots terugkijken op wat hij heeft bereikt met Reststoffenunie: er zijn nieuwe toepassingen ontsloten, de participanten hebben meer inzicht in de geld- en goederenstromen, de inkomsten stegen zeer sterk, terwijl de operationele kosten lager zijn dan ooit. Namens de hele drinkwatersector dank ik Hay voor zijn inzet en wens hem alle geluk toe.

2015 was een belangrijk jaar op weg naar de toekomst. In het Ondernemingsplan 2015-2018 benoemen we drie groei-modellen ter versteviging van onze positie: uitbreiding van de dienstverlening aan de waterschappen, toetreding van nieuwe participanten en het initiëren van soortgelijke samenwerkingsverbanden in het buitenland. Ik ben positief verrast dat we al in 2015 stappen konden zetten op alle drie de ambities. We zijn begonnen met het vermarkten van struviet uit de afvalwaterketen. We maakten een start met de versterking van onze positie in het buitenland. En – dat verheugt ons misschien nog wel het meest – we mochten eind 2015 een nieuwe participant verwelkomen: het Vlaamse drinkwaterbedrijf De Watergroep. Natuurlijk is dit pas het begin, nu moeten

we de verwachtingen van deze nieuwe partners ook waarmaken.

We sluiten 2015 met een goed gevoel af. Opnieuw zagen we de kracht van het collectief. Met innovatief onderzoek, samenwerking binnen en buiten de sector en vooral met gezamenlijke volharding bereiken we mooie resultaten. De reststoffen vinden hun weg in steeds hoogwaardiger segmenten, wat de financiële prestaties en het milieuprofiel van de stoffen ten goede komt.

Een nieuwe naam

De omgeving waarin we opereren is in de afgelopen twintig jaar enorm veranderd. Reststoffenunie ontwikkelde zich daarin van een inkooporganisatie naar een professioneel en internationaal opererend collectief dat op elk vlak waarde toevoegt aan de reststoffen uit de watercyclus. Voor en namens haar participanten. De naam Reststoffenunie en de manier waarop wij communiceren is mede daardoor aan vernieuwing toe. We zijn dan ook blij met onze nieuwe naam **AquaMinerals** en onze

nieuwe, interactieve website die medio 2016 de lucht in gaat.

Ook al zijn we ruim 20 jaar actief, we leren elke dag opnieuw meer over de stoffen en de wereld om ons heen. Er zijn dan ook nog volop kansen, ambities en uitdagingen om de komende jaren mee aan de slag te gaan. Onze kleine, maar enthousiaste en deskundige club van professionals kijkt ernaar uit om dit samen met onze partners op te pakken. Ik heb er alle vertrouwen in!

Olaf van der Kolk
Directeur

We sluiten 2015 af
met een goed gevoel
en kijken uit naar
de toekomst

Hier staan we voor

Reststoffenunie (vanaf 1 juli 2016 AquaMinerals) is in 1995 opgericht op initiatief van de gezamenlijke Nederlandse drinkwaterbedrijven. Twintig jaar geleden stapelden de reststoffen die vrijkwamen bij de bereiding van drinkwater zich letterlijk op; de terreinen van de waterbedrijven lagen overvol. Reststoffenunie werd in het leven geroepen om de drinkwaterbedrijven op dit gebied te ontzorgen. Nu, anno 2016, doen we veel meer dan dat: door nieuwe en steeds hoogwaardiger bestemmingen creëren we zelfs waarde uit de reststromen. Duurzaamheids- én economische waarde. Twee zaken die lange tijd niet vanzelfsprekend samengingen.

Circulaire economie

Inmiddels bevinden we ons in het centrum van de circulaire economie. AquaMinerals wil een toonaangevende speler zijn bij het ontwikkelen van functionele markten voor deze secundaire grondstoffen. Onze participanten mogen rekenen op openheid, inzicht in en invloed op zowel geld- als goederenstromen. Voor onze afnemers – aan de andere kant van de keten – zijn we een concurrerende partij bij het aanbieden van secundaire grondstoffen en 'groene' producten.

De drinkwaterbedrijven, onze participanten

Met de toetreding van De Watergroep, had Reststoffenunie eind 2015 elf participanten. Het aantal aandelen per drinkwaterbedrijf is verschillend en gebaseerd op het volume drinkwater dat het bedrijf produceert.

Vitens N.V.	26,9 %
Brabant Water N.V.	18,8 %
Evides N.V.	11,9 %
De Watergroep	9,8 %
N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland	7,7 %
N.V. Waterleiding Maatschappij Limburg	5,9 %
Dunea N.V.	5,5 %
Stichting Waternet	5,0 %
N.V. Waterleidingbedrijf Groningen	3,4 %
Oasen N.V.	2,6 %
N.V. Waterleidingmaatschappij Drenthe	2,4 %

Volgens het verdienenmodel zien de participanten hun inspanningen terug in hogere opbrengsten. Het gaat dan om het leveren van kwalitatief hoogwaardige (zuivere) reststoffen in een voorspelbaar volume en op het toegezegde tijdstip. Zo dienen we binnen het collectief het individuele financiële belang. Overigens gelden voor elke participant andere motieven; waar het ene waterbedrijf het financiële resultaat voorop stelt, wil de ander vooral ontzorgd worden of met name bijdragen aan duurzame oplossingen. Ook hierover maken we individuele afspraken.

Kernwaarden

Deze waarden staan voorop in ons handelen. In ons dagelijks werk én bij onze ambities voor de toekomst:

Verbindend rondom
gedeeld belang

Maatschappelijk
ondernemend

Innovatief

Betrouwbaar

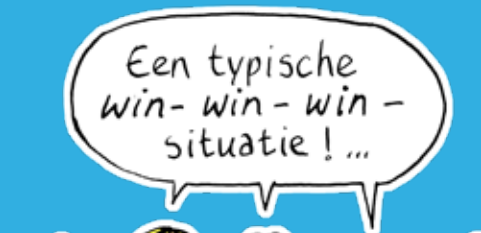

Verbindend rondom gedeeld belang

Alleen door samenwerking in de keten kunnen we succesvol zijn in de circulaire economie. AquaMinerals verbindt participanten, afnemers en dienstverleners. Waar we kansen zien, starten we gezamenlijk projecten en business cases op en richten we (nieuwe) ketens in. We vormen een krachtig collectief dat kennis deelt, innoveert en zorgdraagt voor de toekomst.

Samen winnen we aan:

- **inkoopkracht** - door het geclusterde volume
- **verkoopkracht** - door het aanbod van verschillende kwaliteiten, de lever zekerheid en één verkoopkanaal
- **innovatiekracht** - door het bundelen van kennis en middelen

Innovatief

We blijven op zoek naar nieuwe toepassingen. Innovatie, onderzoek en samenwerking met ambitieuze partners binnen en buiten de keten leidden al tot verrassende technieken en product-/marktcombinaties. Denk aan kalkkorrels in glas en zelfs in tapijtruggen, waterijzer in pelletvorm, of een vrachtwagen die tijdens de rit de korrels droogt met de warmte van de motor. De mogelijkheden zijn grenzeloos.

Maatschappelijk ondernemend

Waarde toevoegen aan reststoffen en deze succesvol vermarkten, vraagt om ondernemerschap. We zijn proactief en gemotiveerd om onze doelen te bereiken. We zijn niet bang om risico's te nemen,

maar zullen daarin nooit concessies doen aan onze betrouwbaarheid, *compliance* en kwaliteit. Bij al onze overwegingen nemen we onze verantwoordelijkheid voor mens en milieu zeer serieus.

Betrouwbaar

Betrouwbaarheid zit in onze haarspalende. Vanzelfsprekend volgen wij in al ons handelen de geldende wet- en regelgeving. Evengoed is dit geen eenvoudige opgave, want in dit relatief nieuwe vakgebied zijn de regels zeer complex. We volgen de ontwikkelingen op de voet, gaan namens onze participanten in overleg en oefenen invloed uit waar mogelijk. We werken transparant, doen wat we zeggen en zeggen wat we doen.

Terugblik 2015

Een recordjaar!

- Reststoffenunie voerde niet eerder in één jaar zoveel materiaal af: 204.109 ton.
- Voor het eerst waren over heel Nederland de opbrengsten van vloeibaar waterijzer en kalkkorrels hoger dan de afvoerkosten.
- Niet eerder werden zo weinig transportkilometers gemaakt: 2,7 kilometer per ton.
- De netto kosten per aandeelhouder waren nog nooit zo laag: € 12,90 per ton

Kerncijfers

	2015	2014	2013	2012
Resultaten				
Opbrengst ¹	€ 4.989.100	€ 4.965.800	€ 4.256.300	€ 4.102.100
Omzet niet-aandeelhouders in %	2,9	2,7	2,4	3,3
Totale afvoerkosten ¹	€ 3.290.300	€ 3.322.700	€ 3.019.500	€ 3.182.700
Bruto marge in % van de omzet	34	33	29	22
Bedrijfsresultaat	€ 18.200	€ 6.600	€ 107.300	€ 70.300
Netto kosten aandeelhouder per ton ²	€ 12,90	€ 14,41	€ 14,37	€ 14,57
Vermogen				
Balanstotaal	€ 1.822.700	€ 1.536.100	€ 1.622.600	€ 1.616.300
Eigen vermogen	€ 786.600	€ 692.700	€ 686.100	€ 578.900
Liquiditeit (quick ratio)	1,9	1,8	1,7	1,5
Gegevens grondstoffen				
Aanbod in tonnen ³	204.109	187.500	175.700	185.500
Recylce percentage ⁴	81	81	87	79
Vervoerskilometers per ton reststof ⁵	2,7	3,1	3,3	3,8
Personeel				
Aantal werknemers fte per ultimo verslagjaar	7,2	7,1	7,1	5,7
Arbeidsverzuim in %	2	5	1	4
Gemiddeld netto afzet per fte	€ 173.600	€ 185.000	€ 163.500	€ 171.900

RU in het buitenland

Reststoffenunie kreeg in 2015 veel verzoeken uit binnen- en buitenland om haar diensten daar ook aan te bieden. Onze relatief kleine organisatie kan nauwelijks aan deze vraag voldoen. Daarom is een werkwijze ontwikkeld die vrij eenvoudig in andere sectoren of landen is in te zetten, zonder dat dit een zware wissel trekt op de organisatie of commerciële risico's met zich meebrengt. In december verkocht Reststoffenunie de rechten hierop aan KWR Water, die de uitwerking hiervan voor haar rekening neemt.

ICT en automatisering

De ontwikkeling van Reststoffenunie ging in de afgelopen jaren sneller dan die van onze ICT-infrastructuur. Daarom hebben we twee jaar geleden een omvangrijk project ingezet om de informatiestromen efficiënter, maar even nauwgezet als voorheen, te verwerken. In 2014 zijn tools ontwikkeld voor facturatie en managementinformatie. Vanaf 2016 kunnen participanten inloggen en de afvoergegevens raadplegen. Bovendien ontwikkelden we een transport-app die papieren transportdocumenten overbodig maakt en de informatie-uitwisseling sneller en accurater maakt.

Samenwerking waterschappen

Ook in 2015 was er veel overleg tussen Reststoffenunie en de waterschappen over samenwerking rondom het valoriseren en vermarkten van reststromen uit de (afval)watercyclus. Belangrijkste gesprekspartner is de Energie- en Grondstoffenfabriek (EFGF). Binnen dit samenwerkingsverband hebben de waterschappen veel kennis en expertise gebundeld. We zijn in 2015 samen met de EFGF begonnen aan een uitgebreide inventarisatie van de

kwaliteit, kosten en toepassing van een aantal kleinere stromen uit de RWZI's in Nederland. Doel hiervan is een concreet voorstel in 2016 hoe deze stromen in een collectief model kunnen worden gebracht. In 2015 adviseerde Reststoffenunie de waterschappen een aantal keren over de juridische status van de reststromen. Vooral de REACH-registratie en de 'einde-afvalstoffenstatus' waren in 2015 terugkerende onderwerpen.

Beoordelings- en ontwikkelproces

Het personeelsbeleid van Reststoffenunie is in de afgelopen jaren steeds verder geprofessionaliseerd. Zo zijn wij in 2012 toegetreden tot de cao Waterbedrijven (WWb) en zijn de meeste uitvoeringsaspecten ondergebracht bij de HRM-afdeling van KWR Water. We hebben een traject doorlopen om het beoordelings- en ontwikkelproces in een modern jasje te steken; dit is in 2015 succesvol afgerond. Met de bedrijfsdoelen als leidraad stimuleren we onze medewerkers om hun talenten te ontwikkelen. De beoordeling is objectief en transparant.

IWA/KWR-Resource Recovery Award

In augustus 2015 mocht Reststoffenunie, mede namens de participanten, samen met Desso en Ardagh de prestigieuze IWA/KWR- Resource Recovery Award in ontvangst nemen. De prijs werd toegekend vanwege de hoogwaardige valorisatie van kalkkorrels, zoals de

vervanging van zand-ent door kalk-ent (zie ook pagina 12-13) en het innovatief drogen van de korrels, in aansprekende en bestendige toepassingen.

Toetreding Vlaamse participanten

Samen met de Vlaamse drinkwaterbedrijven De Watergroep en PIDPA is onderzocht in hoeverre toetreding als participant aantrekkelijk is. We hebben een groot aantal 'pistes' doorlopen om de voor- en eventuele nadelen goed in kaart te brengen, zoals innovatie, wet- en regelgeving en financiën. De uitkomsten waren positief, met als gevolg dat De Watergroep per 1 januari 2016 is toegetreden tot ons collectief. We zijn nog in gesprek met PIDPA.

Wisseling directie

RU-directeur Hay Koppers heeft in het voorjaar van 2015 aangegeven per 1 januari 2016 met (vervroegd) pensioen te willen gaan. De interne kandidaat Olaf van der Kolk – sinds 2011 werkzaam als commercieel-operationeel manager – voldeed aan de functie-eisen voor directeur-bestuurder. De Raad van Commissarissen droeg hem daarop voor als opvolger van Hay Koppers en kreeg instemming van de voltallige Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Treasury

Het treasurystatuut van 2012 is in 2014 herzien en tevens aangevuld met een passende uitkeringstoets, voortvloeiend uit de Wet flex-bv. Aan de hand daarvan moet het bestuur van de vennootschap beoordelen of de BV na de uitkering aan de aandeelhouders in staat is om haar (direct) opeisbare schulden te blijven betalen. Deze herziening is per 1 april 2015 van kracht geworden. In 2015 zijn verder alle procedures gevolgd en is conform de opgestelde eisen en planning gewerkt.

Risicomanagement

Sinds 2011 krijgt risicomanagement structureel vorm. Minimaal eens per jaar bespreken we met de RvC welke risico's op dat moment aan de orde (kunnen) zijn. Waar mogelijk en nuttig formuleren en implementeren we hiervoor mitigerende maatregelen. Dit beleid is tot nu toe toereikend gebleken; geen van de voorziene risico's leidden in de praktijk tot grote problemen.

Duurzame doelen én resultaten

AquaMinerals werkt aan de wereld van morgen en aan een circulaire economie. Door het gebruik van drinkwaterreststoffen beschermen we natuurlijke bronnen en zijn minder primaire grondstoffen nodig. Dat levert flinke milieu- en klimaatwinst op.

Dit zijn onze doelstellingen:

- 1 Steeds meer hoogwaardige en circulaire toepassingen voor de reststoffen.
- 2 De ecologische en klimaatvoetafdruk van de drinkwatersector verkleinen.
- 3 Efficiënter en duurzamer transport.

In de komende jaren zullen we deze doelen 'SMART' formuleren.

Infographic Erik Zeegers

1 Steeds meer hoogwaardige en circulaire toepassingen

In het beste geval vinden we toepassingen waarin de reststoffen hoogwaardige primaire grondstoffen vervangen. Dat levert de meeste duurzaamheidswinst op. We volgen daarbij de ladder van Lansink: maar liefst 99,9% van de aangeboden reststoffen wordt nuttig toegepast, slechts 0,1% wordt gestort. Iets minder dan een vijfde wordt toegepast als bouwstof, de rest wordt hoogwaardig(er) gerecycled.

Minder naar 'werken'

Door meer hoogwaardige toepassingen te ontwikkelen, hoeven we minder reststoffen af te voeren als bouwstof naar 'werken'. Onder werken verstaan we veelal infrastructurele bouwwerken, zoals geluidswallen, maar bijvoorbeeld ook golfbanen. Voor waterijzer, ijzerkalkslib en een groot deel van het riviersediment is dat gelukt. In 2013 ging nog 43% van het ijzerkalkslib en 100% van het riviersediment naar werken, nu gaat het ijzerkalkslib naar de landbouw en het meeste riviersediment dient als grondstof voor baksteen. Voor bijvoorbeeld aluminiumslib, filtermateriaal en poederkoolslib zijn nog slechts enkele hoogwaardige toepassingen beschikbaar. Ook voor deze stoffen blijven we zoeken naar nieuwe mogelijkheden.

Zuivere kalk

De 100% calcië kalkkorrel die wij in de afgelopen jaren samen met partners ontwikkelden, levert in gemalen vorm een zuivere kalk op die geschikt is voor tal van hoogwaardige toepassingen. In 2015 zijn succesvolle proeven gedaan met hergebruik van gemalen calciëtkorrels als entmateriaal bij de ontharding (zie ook pagina 12-13). Een mijlpaal voor de sector omdat de reststof niet wordt gerecycled, maar hergebruikt voor dezelfde toepassing: weer een stapje hoger op de ladder van Lansink.

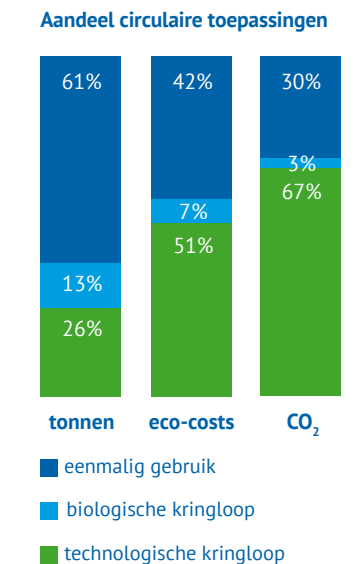
Ladder van Lansink - afvalhiërarchie

Cradle to Cradle®

Cradle to Cradle®, letterlijk van wieg tot wieg, houdt grondstoffen binnen de kringloop. We omarmen deze filosofie en voorkomen waar mogelijk dat de reststoffen na eenmalig gebruik verloren gaan. Ongeveer 40% van de reststoffen gaat naar toepassingen waarbij het materiaal terugvloeit in de kringloop. Zo worden kalkkorrels als consumentenkalk opgenomen in de biologische kringloop, en kalkkorrels voor de glasindustrie komen terecht in de glasrecycling (technologische kringloop).

Cradle to Cradle® toepassingen leveren niet altijd (direct) de meeste milieuwinst op. Zo kost het relatief veel energie om calciëtkorrels te drogen en malen om er entmateriaal of hoogwaardige gemalen kalk uit te maken; in ieder geval meer dan het grootschalig industrieel produceren van gemalen kalk uit kalksteen. Waar we verwachten in de toekomst duurzaamheidswinst te behalen, nemen we dat op dit moment voor lief.

Het Cradle to Cradle® instituut EPEA (Braungart) heeft de kalkkorrels aangemerkt als *recycled process input* waarmee ze als grondstof gebruikt kunnen worden door bedrijven die een Cradle to Cradle certificaat™ nastreven voor hun product. Een mooi voorbeeld hiervan is de verwerking van drinkwaterkalk in Desso EcoBase® tapijtrug.

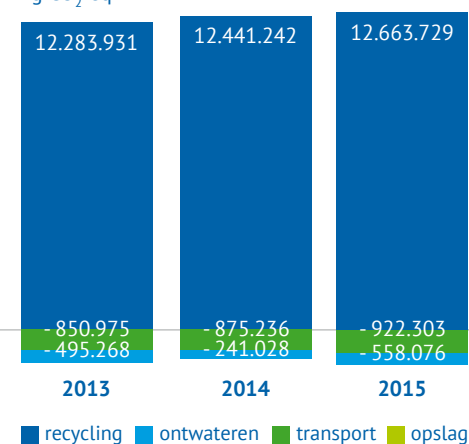
2 Voetafdruk drinkwatersector verkleinen

Door het gebruik van de reststoffen worden primaire grondstoffen uitgespaard. Dat levert aantoonbare milieu- en klimaatwinst op. Met behulp van levenscyclusanalyses (LCA) en gegevens over afzet en transport is de impact berekend van de reststoffenketen. Vanaf het waterproductieproces tot aan de toepassing bij de afnemer.

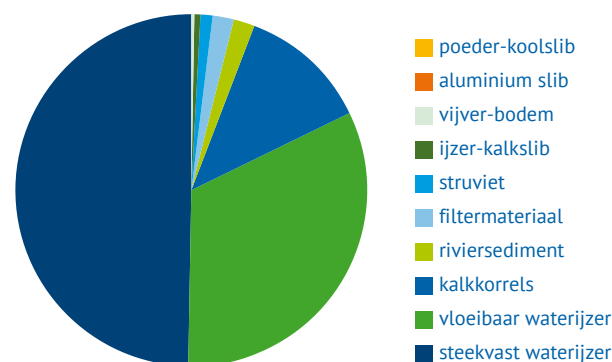
Minder uitstoot CO₂

De winst die het vervangen van gangbare grondstoffen door reststoffen oplevert, is vele malen groter dan de impact van transport, opslag en ontwateren van de reststoffen. Per saldo zorgen we voor een verkleining van de CO₂ footprint van de drinkwatersector. In 2015 werd door de inzet van de reststoffen 10,3 miljoen kg CO₂ equivalent uitgespaard. Dat komt neer op circa 5% van de CO₂ uitstoot van de Nederlandse drinkwaterproductie. De recycling van waterijzer levert hier veruit de grootste positieve bijdrage aan. Waterijzer voor de ontzwaveling in vergisters of fosfaatbinding in rioolwaterzuiveringsinstallaties vervangt stoffen met een hoge milieu-impact zoals ijzerchloride. De milieuwinst door de vervanging van primaire kalk door kalkkorrels is lager, doordat groevkalk relatief geen grote invloed heeft op het milieu.

Klimaatwinst reststoffen (vermeden CO₂ uitstoot)
kg CO₂-eq

Aandeel in klimaatwinst

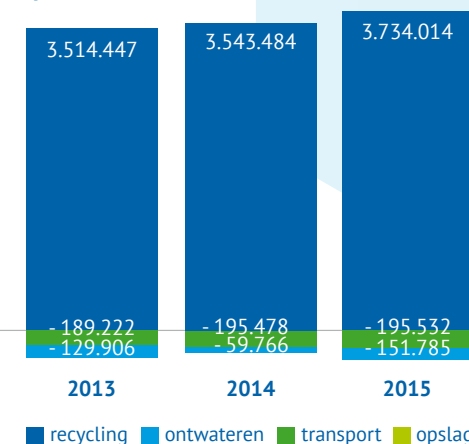

Milieuwinst

De milieuwinst is berekend in *eco-costs*. Dit zijn de kosten die gemaakt worden om milieuschade te voorkomen door verzuring, fijnstof, klimaatverandering enz. Het is een brede indicator voor de milieu-impact.

In 2015 werd ruim
10 miljoen kg CO₂ uitgespaard

Milieuwinst reststoffen (vermeden eco-costs)
€

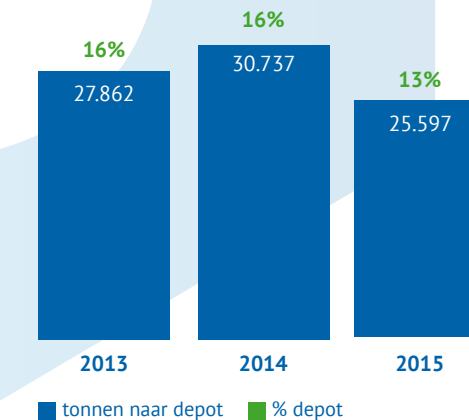
3 Efficiënt en duurzaam transport

De milieufactor die we het meest direct kunnen beïnvloeden is het transport van de stoffen. Binnen onze eigen bedrijfsvoering heeft dit dan ook volop de aandacht. Door goed te plannen en vraag en aanbod op elkaar af te stemmen, zetten we de reststoffen zoveel mogelijk lokaal af. Hierdoor hoeven we minder in depots op te slaan en daalt het aantal gereden kilometers per ton reststof al jaren.

Minder via depot

Door de reststoffen zoveel mogelijk direct van het drinkwaterbedrijf naar de afnemer te brengen, en niet via een tussenopslag, is minder transport nodig. Dit betekent een voortdurende logistieke puzzel voor onze planner. Het gaat om 6.000 vrachten per jaar! Vraaggestuurd werken stelt ook hoge eisen aan het drinkwaterbedrijf; de reststof moet van de juiste kwaliteit zijn en precies op de afgesproken dag beschikbaar. Het percentage reststoffen (totaal) dat via een depot gaat is van 16 naar 13% gedaald. Veel minder wordt dit niet, omdat er speelruimte nodig is om vraag en aanbod van waterijzer in balans te brengen en om het in de silo's op specificatie te mengen.

Gebruik tussenopslag
tonnen

Hoge beladingsgraad

We sparen ook transport uit door meer tonnen per vrachtwagen te laden en door niet met halflege wagens te rijden. De gemiddelde lading is toegenomen van 32 ton in 2013 naar 34 ton in 2015. Hiermee bereiken we de maximale lading van een truck.

Kiezen hoeft niet

Duurzame toepassingen zijn financieel aantrekkelijke toepassingen. We hoeven dus niet te kiezen tussen euro's en milieu.

Schoon wagenpark

Het grootste deel van het transport, 88 procent, vindt plaats met Euro V vrachtwagens of beter. Bij nieuwe contracten met vervoerders is deze emissienorm een van de vereisten.

Minder transport-kilometers per ton

Waar mogelijk zetten we de reststoffen lokaal af. Stoffen voor hoogwaardige toepassingen worden vaak over langere afstanden gereden, omdat de afnemer specifieke eisen stelt aan de grondstof en het dichtstbijzijnde waterbedrijf die niet kan leveren. De milieuwinst door het vermijden van primaire grondstoffen is veel groter dan de impact van het transport. Het kan dus zeer de moeite waard zijn wat verder te rijden voor een toepassing die extra milieuwinst oplevert. Met steekvast waterijzer kan maar liefst 5.000 kilometer gereden worden voordat de milieuwinst tenietgedaan wordt.

Kalkkorrels

Meer volume, meer opbrengst

Het volume kalkkorrels steeg in 2015 naar 73.000, na jarenlang stabiel te zijn geweest rond de 67.000. Deze stijging is vrijwel geheel toe te schrijven aan nieuwe onthardingscapaciteit en het dieper ontharden dan voorgaande jaren. De opbrengsten liepen op tot € 596.000, een stijging van 16%. De kosten waren iets lager dan in 2014.

Gebroken kalkkorrels voor remineralisatie drinkwater

Wanneer ruw water wordt gezuiverd met behulp van omgekeerde osmose is het eindproduct te arm aan mineralen om in het leidingnet te pompen. Zonder deze mineralen is het water namelijk te corrosief voor het leidingnet. Maar ook vanuit gezondheidsperspectief moet drinkwater mineralen als calcium en magnesium

bevatten. Door het water over een filter van kalk te voeren, wordt calcium toegevoegd. Evides Waterbedrijf heeft pilottesten gedaan om het water bij lage temperaturen te remineraliseren met behulp van gebroken en ongebroken, zandvrije kalkkorrels. De resultaten zijn positief en Evides zal het project in 2016 voortzetten.

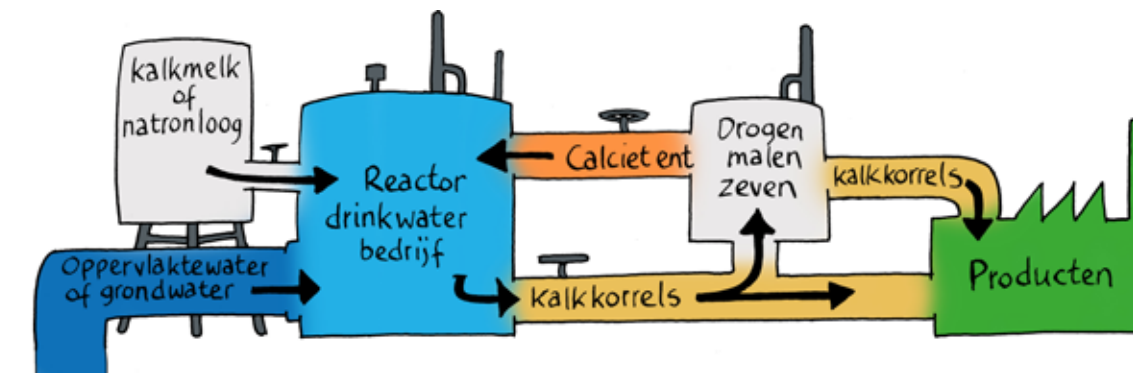
Nieuw: kalkkorrels goed voor de bodem

In 2015 is vanuit een historische voorraad circa 1.900 ton kalkkorrels verkocht voor toepassing als kalkmeststof in de landbouw. Uit onderzoek is gebleken dat de korrels weliswaar langzaam werken, maar het pH-effect uiteindelijk vergelijkbaar is met traditionele kalkmeststoffen. Sterker, door de trage werking ondervindt de bodem veel minder pH-pieken en -dalen in vergelijking met de traditionele stoffen. En dat is beter voor het bodemleven. Door de robuustheid van de korrels kan het zeer precies worden toegepast, waardoor de korrels precies daar zijn waar de wortels hun werk doen.

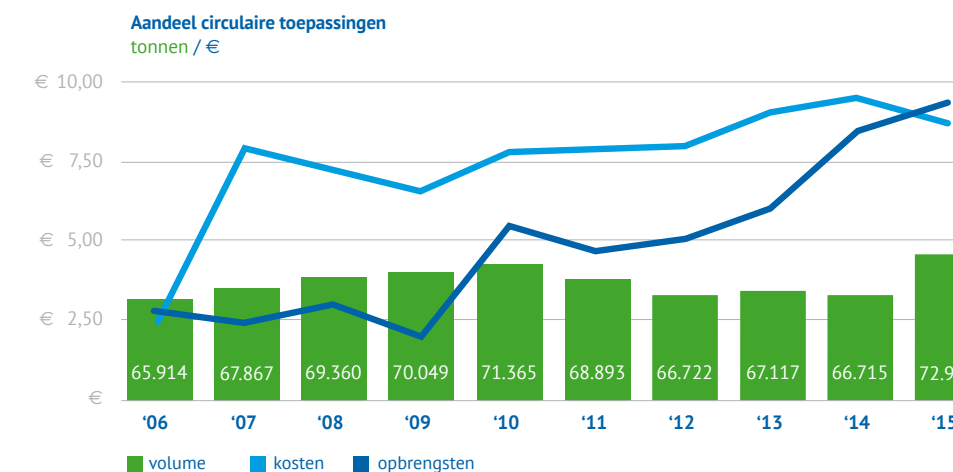
Zand-ent wordt kalk-ent: zuiver en duurzaam

Steeds meer Nederlandse waterbedrijven gebruiken calciënt in plaats van zand als entmateriaal in onthardingsreactoren. De zuivere kalk die daarmee geproduceerd wordt, is een waardevolle reststof. In een gezamenlijk project met KWR en vijf drinkwaterbedrijven is aangetoond dat zelfs het ontharden met behulp van een *ent vervaardigd uit de eigen kalkkorrels* zonder meer haalbaar is. Zowel uit oogpunt van kwaliteit, hygiëne als financiën. Eén productielocatie is inmiddels volledig overgestapt

op dit 'Hollandse' kalk, andere locaties volgen waarschijnlijk wanneer dit product commercieel beschikbaar is. De bedrijven die inmiddels gedeeltelijk zijn overgestapt, gebruiken kalk-ent vervaardigd uit groevkalk. Eind 2015 had 31% van de kalkkorrels een ent van kalk, tegen 16% eind 2014. Een belangrijk deel van deze korrels vindt hun weg naar de tapijttegelandustrie. Inmiddels lopen verschillende onderzoeken naar toepassingen in andere economische sectoren, zoals glas, kunststof en composieten.

Ontwikkeling kosten en opbrengsten: in 2015 opbrengsten hoger dan kosten!

Een greep uit de vele toepassingen van kalkkorrels

- vulstof in de backing van tapijttegels
- kalkmeststof in de land- en tuinbouw
- kalkmeststof voor consumententuinen
- zandvervanger in beton
- stalhygiëne
- aquaria en terraria
- composieten
- isolatie van kruipruimten
- neutralisatie van (afval)water
- syngasproductie
- glasproductie

Waterijzer

Hoogwaardige pellets uit slib

Dat waterijzer uitstekende chemische kwaliteiten heeft om fosfaat, zwavel en arseen te binden is bekend. De effectiviteit van het ijzer om deze stoffen uit gas of water te verwijderen kan nog sterk verbeteren door het ijzer in pelletvorm in te zetten. Om deze reden heeft Reststoffenunie met de partners KWR, Evides, Dunea, Brabant Water, Waternet, Biogasplus en AGRAVIS Raiffeisen AG onderzoeksprojecten opgezet om pellets te vervaardigen die fosfaat en arseen kunnen verwijderen uit water, en zwavel uit gas. De resultaten zijn veelbelovend en de eerste transacties zijn een feit.

Coagulant uit slib

Het ijzerslib bestaat grotendeels uit ijzer(hydr)oxide. Door behandeling met zwavelzuur, ook een bijproduct, kan ijzer-sulfaat worden gemaakt. Ijzersulfaat is een stof die vele nieuwe toepassingen kent ten opzichte van de huidige afzetkanalen.

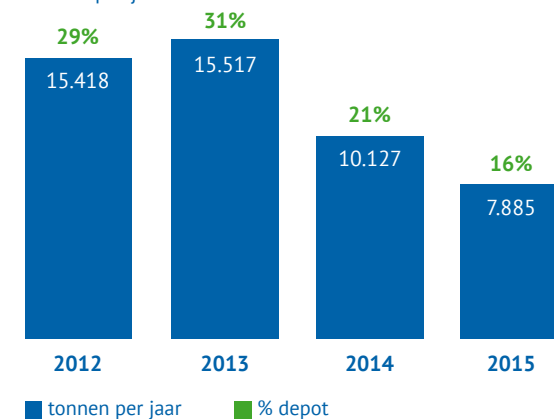
Met Feralco is dit proces gebruikt om een ijzersulfaat-coagulant te ontwikkelen; dit wordt inmiddels ingezet in de mestverwerkende sector. We bekijken gezamenlijk in welke toepassing dit ijzersulfaat nog meer inzetbaar is.

Balans in vraag & aanbod

Voor waterijzer is het elke dag opnieuw een uitdaging om vraag en aanbod efficiënt aan elkaar te koppelen. Is er meer aanbod dan vraag (of andersom), dan maken we gebruik van tijdelijke opslag. Met de silo's vangen we niet alleen onbalans tussen vraag en aanbod op, het materiaal kan er ook verder op specificatie worden gebracht. Leveringen via silo's voegen echter kosten en extra energieverbruik toe. Reststoffenunie heeft zich in de afgelopen jaren dan ook samen met de participanten ingespannen om de kwaliteit *on site* te verbeteren en vraag en aanbod beter op elkaar aan te laten sluiten. Met resultaat: het aantal tonnen via de silo is bijna gehalveerd!

Hulp uit Vlaanderen: In 2015 oversteeg de vraag naar steekvast waterijzer periodiek ruimschoots het aanbod. Met het Belgische bedrijf SEDE BENELUX zijn daarom stromen uit Vlaanderen verhandeld richting onze klanten, waarmee de continuïteit van de afzet van de Nederlandse participanten werd gewaarborgd.

Hoeveelheid vloeibaar via depot
tonnen per jaar

Kwaliteit en drogestofgehalte

Bij het vermarkten van vloeibaar waterijzer is het drogestofgehalte essentieel. De afnemer moet ervan uit kunnen gaan dat dit gehalte stabiel is, in de regel minimaal 7,5%. We maken hierover afspraken met de participanten. Is het drogestofgehalte voldoende, dan kunnen we het waterijzer rechtstreeks bestemmen, zo niet dan wordt het verder ontwaterd in silo's.

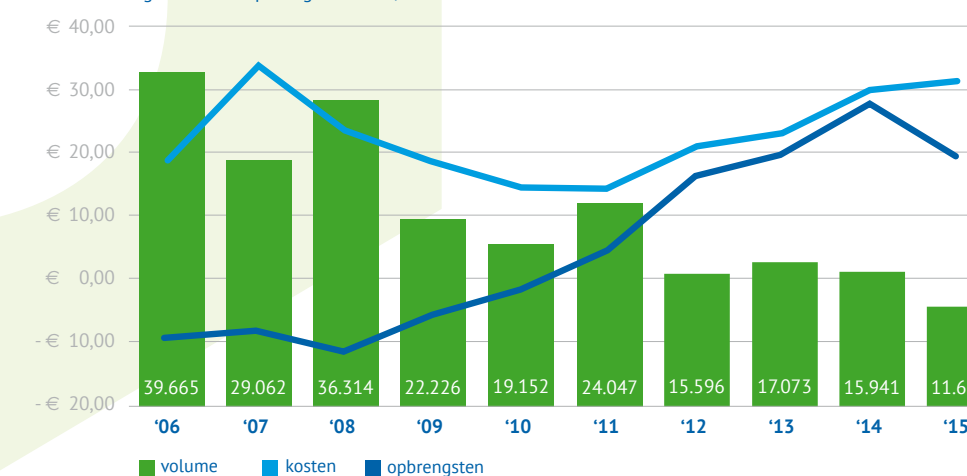
Ijzer is het meest voorkomende chemische element op aarde. Het bevindt zich vooral in de aardkern.

Een greep uit de toepassingen van waterijzer

- zwavelbinding in biogasreactoren door toevoeging van slib aan biomassa
- zwavelverwijdering uit biogas door gebruik ijzerpellets als filter biogasreactoren
- fosfaatverwijdering (oppervlakte)water
- 'werken' zoals golfbanen en geluidswallen
- kleur- en vulstof baksteenproductie

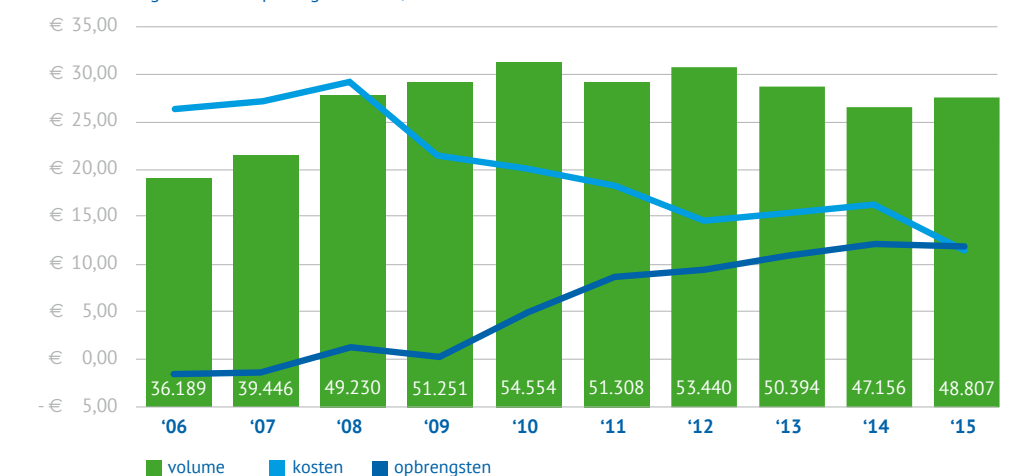
Steekvast waterijzer
gemiddelde opbrengst tonnen / €

Ontwikkeling kosten en opbrengsten steekvast waterijzer

Afnemend volume, er is een trendbreuk in de opbrengsten te zien door een partij van mindere kwaliteit.

Vloeibaar waterijzer
gemiddelde opbrengst tonnen / €

Ontwikkeling kosten en opbrengsten vloeibaar waterijzer

Licht afnemend volume door betere indikking, dalende kosten, stijgende opbrengsten: in 2015 voor het eerst in de plus!

Overige reststoffen: slib

Tot overige slib rekenen wij

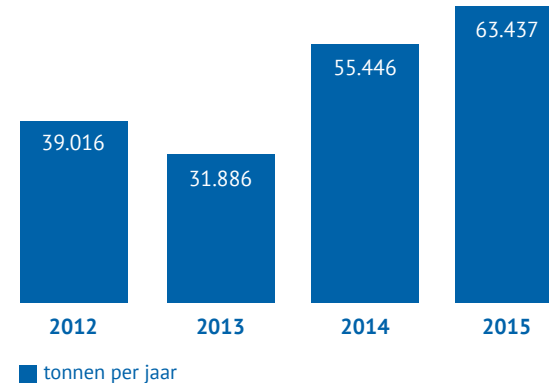
- poederkoolslib
- (ijzer-)kalkslib
- vijverbodemslib
- aluminiumslib
- riviersediment

Feiten en cijfers:

- De overige slibstromen vormen 27% van de totale afvoer en dit percentage groeit.
- Deze stromen vertegenwoordigden gezamenlijk een negatieve waarde van - € 336.000 (tegen een positieve waarde van € 1.429.000 voor de andere stromen gezamenlijk).
- De kosten binnen de poort voor het afvoeren van deze slibstromen vertegenwoordigen 58% van het geheel van de reststromen binnen de poort. De ontsluitings- en ontwateringskosten zijn hiervoor dus relatief hoog.

Volume neemt toe

Cumulatief 'overige reststoffen'

Van min naar plus

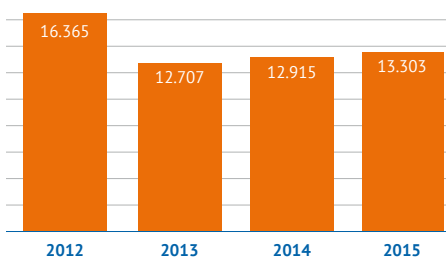
Waar de 'overige reststoffen' voorheen voornamelijk een negatieve waarde hadden, leidden onderzoek en kwaliteitsborging inmiddels in veel gevallen tot een positieve economische waarde voor riviersediment en kalkslib; het riviersediment vindt zijn weg naar de baksteenindustrie en de zuivere stromen kalkslib gaan naar de landbouw.

Afvoer: vooral batchgewijs en einde jaar

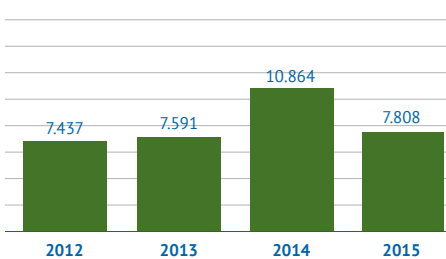
De stromen worden batchgewijs en vooral aan het einde van het jaar afgevoerd. Dit is een jaarlijks terugkerend patroon, hier kunnen we inmiddels goed op inspelen.

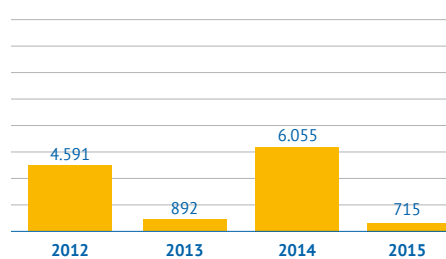
Aluminiumslib
Tonnen per jaar

IJzer-/kalkslib
Tonnen per jaar

Poederkoolslib
Tonnen per jaar

Nieuwe mogelijkheden voor poederkool

Poederkool wordt gebruikt bij het ontkleuren van drinkwater. Vooral humus- en fulvinezuren binden zich aan het poederkool en kunnen zo uit het water verwijderd worden. Als reststof wordt het nu nog voornamelijk ingezet in werken, maar er lopen onderzoeken naar diverse toepassingen. Bijvoorbeeld om het poederkool mee te nemen in compost (structuurmateriaal, biostimulant), het te gebruiken bij afvalwaterzuiveringen (verwijdering stoffen, verbeterde ontwatering slib) en ter immobilisatie (vastleggen stoffen ter voorkoming uitloging).

Overige reststoffen: granulair

Struviet: een nieuwe stroom

Struviet is de eerste niet-drinkwaterstroom die Reststoffenunie naar de markt bracht. Dit struviet wordt gewonnen uit communale afvalwater bij Waternet in Amsterdam en is een fosfaat-ammoniak-magnesium mineraal. Het terugwinnen van fosfaat uit afvalwater staat hoog op de politieke en maatschappelijke agenda's. Fosfaat is immers van groot belang geworden voor de wereldwijde voedselvoorziening, terwijl de eenvoudig winbare voorraden steeds kleiner worden. Reststoffenunie verkocht het struviet in 2015 aan een kunstmestfabrikant.

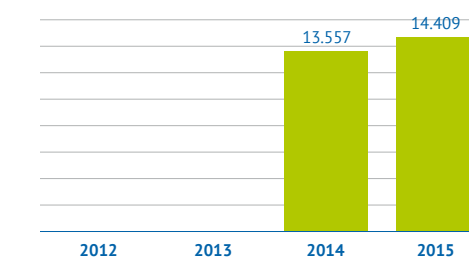
- Filterzand- en grind
- Struviet

Filterzand en -grind

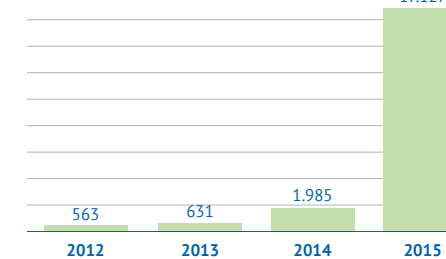
Bij deze categorie reststoffen zien we een batchgewijze afvoer, in kleine volumes per locatie. Filterzand en -grind worden onder meer toegepast in werken, als drainage- en als bomenzand, maar ook voor fosfaatbinding en als nutriëntenfilter.

Struviet komt ook voor in het menselijke rioleringsysteem. We kennen het als nierstenen.

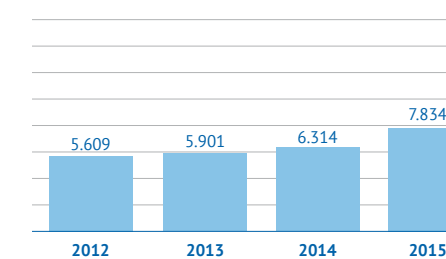
Riviersediment
Tonnen per jaar

Vijverbodemslib
Tonnen per jaar

Filterzand en -grind
Tonnen per jaar

Vooruitzichten & verwachtingen

Profiel, communicatie en positie

In 2015 is een communicatieplan gemaakt, in 2016 zijn we hiermee aan de slag gegaan. De naam Reststoffenunie omvat niet langer onze brede activiteiten en past niet meer bij het inmiddels internationale speelveld. Reststoffenunie gaat verder onder de naam AquaMinerals. Ook de communicatie steken we in een nieuwe, eigentijdse jas. AquaMinerals gaat meer digitaal communiceren, denk aan een e-mailnieuwsbrief en inlogmogelijkheden voor participanten om informatie uit de database te halen. In de loop van 2016 lanceren we onze nieuwe, actuele en interactieve website.

We werken aan de versteviging van onze positie via de drie groeiscenario's uit het Ondernemingsplan 2015-2018:

- uitbreiding van onze dienstverlening richting de waterschappen;
- uitbreiding met (Vlaamse) participanten;
- versterking van onze positie in het buitenland.

Innovatie

Innovatie speelt jaarlijks een steeds grotere rol. In 2016 zal opnieuw veel aandacht uitgaan naar het doorontwikkelen van gepelletiseerd waterijzer. We optimaliseren de specificaties in nauw overleg met de markt. Naast zwavel- en fosfaatbinding, werken we in 2016 aan de mogelijkheden voor arseenbinding.

De kalkkorrels met calcietskulp bieden veel nieuwe toepassingsmogelijkheden. In 2016

zullen nieuwe bestemmingen worden beleverd, die tot op heden niet mogelijk waren door de aanwezigheid van zand. In 2015 zijn we begonnen met het leveren van kalkkorrels aan de land- en tuinbouw. Dit volume wordt in 2016 verder uitgebreid. Door verder onderzoek naar de specifieke effecten van de korrels in de bodem verwachten we omzetvergroting in deze markt en ontwikkeling van hoogwaardiger toepassingen.

Kennisplatform

AquaMinerals zal een platform oprichten waar we met alle participanten kennis uitwisselen en kansen benoemen. Waar we gezamenlijk kansen zien, starten we concrete projecten om deze kansen te verzilveren.

Duurzaamheid

Door het hoogwaardiger inzetten van de reststoffen en het vervangen van primaire grondstoffen kan de milieuwinst nog verder toenemen. Met de waterbedrijven kijken we op de productielocaties naar verbeteringen: minder reststoffen produceren, kwaliteit van de reststoffen verbeteren met oog op de hoogwaardige toepassingen en het slib verder indikken om transport uit te sparen. Op het gebied van efficiënt en schoon transport werken we daarnaast aan minder afwijkingen van de planning en een 100% Euro V wagenpark.

Routekaart drinkwaterbedrijven

We ontwikkelen met de drinkwaterbedrijven een 'routekaart' met onze gezamenlijke ambities, technologische veranderingen en te verwachten marktontwikkelingen. Met deze routekaart als onderlegger maken

we vervolgens plannen – concreet en waar mogelijk op maat – met de individuele drinkwaterbedrijven om de ambities waar te maken. De stip op de horizon is dezelfde, de route ernaartoe kan voor elk waterbedrijf anders zijn.

Financieel

Het aantal tonnen zal de komende jaren stijgen, vooral door het toetreden van nieuwe participanten en het uitbreiden van de diensten richting de waterschappen. De kosten stijgen minder hard mee, wat zal leiden tot lagere kosten – uitgedrukt in euro's per ton – voor de participanten.

De innovaties waaraan wij op dit moment werken, zullen leiden tot nieuwe hoogwaardiger afzet van de bijproducten. Het aantal huidige bulktoepassingen zal daardoor afnemen. De hogere waarde van deze stromen betekent een stijgende inkomstenbron voor zowel AquaMinerals als haar participanten.

De versterking van onze positie in het buitenland zal tot een stabiele inkomstenbron en bij succes zelfs uitgroeien tot een significante bijdrage aan de AquaMinerals-organisatie.

Uitbreiding van onze markt

Zolang we in staat zijn kwalitatief goede producten te maken die vergelijkbaar zijn met primaire grondstoffen, zal de vraag naar stromen uit de watercyclus gelijk blijven of zelfs groeien. De grondstofprijzen staan naar verwachting de komende jaren nog onder druk; we blijven daarom op zoek naar niche-toepassingen waar het prijselement een minder prominente rol speelt.

Door continu bezig te zijn met het valoriseren van de bijproducten neemt de waarde per volume-eenheid steeds verder toe. Dat betekent dat we over grotere afstanden kunnen leveren omdat de waarde van de stoffen de kosten en de milieu-impact van het transport overstijgt. Daarmee mogen we de Noordwest-Europese markt steeds meer tot ons afzetgebied rekenen.

ICT en automatisering

De informatiestromen worden nog verder geautomatiseerd. Zo kunnen de participanten op korte termijn inloggen en de actuele afvoergegevens raadplegen. Wanneer dit naar tevredenheid werkt, breiden we deze mogelijkheden stapsgewijs uit. Op steeds meer routes zal de transport-app worden ingezet, dit zal de papierberg verkleinen en de informatie-uitwisseling versnellen. Vervolgens ontsluiten we de gegevens ook voor afnemers en ten slotte zorgen we ervoor dat participanten en afnemers de database ook zelf kunnen vullen, bijvoorbeeld met vraag en aanbod.

Raad van Commissarissen

* Voorzitter Roelof Kruize blikt terug & kijkt vooruit

“De toetreding van De Watergroep was voor mij de mijlpaal van 2015. Al langere tijd zien we interesse uit het buitenland; nu is waar-gemaakt dat RU niet alleen een gewaardeerde partner in Nederland is, maar ook over de grenzen. Om steeds hoogwaardiger toepassingen te vinden, is het belangrijk om nieuwe kennis, kunde en expertise aan te trekken. Daar is een zekere omvang voor nodig en in die zin is Nederland te klein.

Ook vanuit de IWA wordt er met belangstelling gekeken naar deze manier van werken. Ik kan zelfs wel stellen dat het uniek is in de wereld. Dat heeft alles te maken met het solidariteitsgevoel; dingen samen ontwikkelen, innovaties delen in plaats van ze afschermen met patenten. De drinkwaterbedrijven zijn zich bewust van hun publieke taak. We beconcurreren elkaar niet, maar weten dat we samen meer kunnen bereiken. Een mooi voorbeeld van het Nederlandse ‘polderen’ en onze eeuwenoude handelsgeest.

Enorme kansen

We zien die samenwerking graag verbreed naar de waterschappen. Deze sector is technisch sterk en beschouwt het afvalwater al langer als een bron van

waardevolle grondstoffen – hiervoor is ook de Grondstoffenfabriek opgericht. Wat RU daaraan kan toevoegen is een gezond commercieel talent. Zo is de afzet van struviet lucratief, maar ook ongelooflijk belangrijk omdat fosfaat steeds schaarser wordt. En zonder fosfaat geen voedselproductie. Duurzame oplossingen worden daardoor ook economisch steeds aantrekkelijker. Dit biedt enorme kansen. De circulaire economie zit er echt aan te komen. We kunnen immers niet doorgaan met producten één keer gebruiken en ze dan weggooien. Dat maakt initiatieven als RU steeds waardevoller.

Als commissarissen kijken we dan ook tevreden naar de stappen die gezet worden. Hay Koppers heeft een mooi en gezond bedrijf achtergelaten. En we zijn blij dat hij zijn kennis en ervaring nog steeds voor ons inzet op de Duitse markt. Op 1 januari van dit jaar hebben we de leiding van Reststoffenunie – voortaan AquaMinerals – vol vertrouwen overgedragen aan Olaf van der Kolk. We kunnen nu al constateren dat die keuze de juiste was!”

Roelof Kruize

portefeuille: strategie en beleid, bestuurlijke zaken

De RvC houdt toezicht op het beleid van het bestuur en staat haar bij met advies. De Raad ziet vooral toe op de financiële prestaties en ontwikkelingen, naleving van de regelgeving en risicomanagement.

Samenstelling

Per 31 december 2015 is de samenstelling als volgt:

- De heer R. Kruize (1956) voorzitter, algemeen directeur Stichting Waternet
- De heer P. Fransman (1962), plaatsvervangend voorzitter, CFO Evides N.V.
- Mevrouw R. Bergkamp (1959), directeur Vewin
- De heer K. Hoogsteen (1950), directeur N.V. Waterleidingmaatschappij Drenthe
- De heer S. Corvers (1963), directeur Corvers Holding B.V.

(Her)benoemingsrooster

De heer P. Fransman is eind 2015 op voordracht herbenoemd.

	benoemd	herbenoemd	Aftreden
R. Kruize	31 december 2014	(mogelijk) 31 december 2017	
R. Bergkamp	31 december 2013	(mogelijk) 31 december 2016	
K. Hoogsteen	1 juli 2010	1 juli 2013	1 juli 2016
S. Corvers	1 juli 2010	1 juli 2013	1 juli 2016
P. Fransman	31 december 2012	31 december 2015	31 december 2018

Karst Hoogsteen

“Het jaar 2015 stond in het teken van het steeds toenemende belang van het optimaal verwerken van reststoffen van de sector. Hierbij past het herijken van de koers en het internationaliseren van Reststoffenunie. Het herpositioneren in de markt van de reststoffen gekoppeld aan een nieuwe naamgeving is daarbij een must.”

portefeuille: governance, personeel & organisatie

Stephan Corvers

“Het raakvlak tussen de semi-publieke belangen van de waterbedrijven en de harde commerciële ‘buitenwereld’ kent een heel eigen dynamiek. Vanuit mijn rol als commissaris kan ik stellen dat RU hierin uniek en zelfs trendsetkend is gebleken. Het is een professionele uitdaging om die pioniersmentaliteit te borgen in juridisch verantwoord handelen.”

portefeuille: klant, markt, contracten, regelgeving

Peter Fransman

“Ook in 2015 heeft de RvC de organisatie kunnen bijstaan in een aantal belangrijke stappen. Zo was er veel aandacht voor versterking van de financiële besturing en het verder verbeteren van de onderlinge samenwerking. Daarnaast volgden we nauwgezet de buitenlandactiviteiten en de toetreding van De Watergroep.”

portefeuille: financiën, risicomanagement, administratieve organisatie en interne controle

Renée Bergkamp

“Het feit dat Reststoffenunie de kosten voor de drinkwaterbedrijven verlaagt, is niet alleen goed voor de consument, maar ook voor het imago van de sector op het gebied van duurzaamheid en circulariteit. Dat helpt Vewin bij de lobby in Den Haag en Brussel en vormt zo een mooie win-win situatie.”

portefeuille: overheden, communicatie, marktconcepten

Jaarcijfers 2015

Toelichting op de jaarrekening

Balans per 31-12-2015

Winst- en verliesrekening over 2015

Controleverklaring accountant

Toelichting op de jaarrekening

Grondslagen voor de waardering

Algemeen

De belangrijkste bedrijfsactiviteit van de vennootschap betreft het ontzorgen van de drinkwaterbedrijven van de bij het bereidingsproces ontstane reststoffen. De vennootschap heeft de jaarrekening opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers zijn slechts voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De periode voor afschrijving bedraagt vijf jaar. Ter grootte van de geactiveerde kosten dient een wettelijke reserve te worden opgenomen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijzen, verminderd met een tijdsevenredige lineaire afschrijving op basis van de verwachte economische levensduur van de desbetreffende activa. Het afschrijvingspercentage bedraagt 20%.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien niet anders vermeld, staan deze ter vrije beschikking.

Overige activa en passiva

De waardering geschiedt tegen nominale waarde.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde inclusief transactiekosten en vervolgens gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van voorzieningen voor oninbaarheid. De reële waarde bij eerste verwerking en de geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde, tenzij er bij de eerste verwerking sprake is van transactiekosten of agio, disagio en andere afwijkingen tussen de reële waarde en de nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Opbrengsten, kosten en rente worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben. De opbrengst betreft doorberekende afvoerkosten plus de gerealiseerde opbrengst (positief en negatief) van afnemers en adviesverlening. De directe afvoerkosten betreffen uitgaven voor ontginning, vervoer, opslag en keuring.

Pensioenlasten

Bij de vennootschap is sprake van een toegezegde bijdrageregeling. De verschuldigde pensioenpremies worden verwerkt in de winst- en verliesrekening in het jaar waarop zij betrekking hebben.

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2011 is de belastingplicht van Reststoffenunie beëindigd op grond van artikel 2 lid 7 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

Balans per 31 december 2015

(na verwerking van het voorstel van de resultaatbestemming)

	31-dec-2015	31-dec-2014	
	€	€	
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	50.000	-	Onderzoekskosten inzake buitenlandactiviteiten
Materiële vaste activa	9.365	3.382	
Vlottende activa			
Vorderingen en overlopende activa	1.073.961	1.065.852	
Liquide middelen	689.348	466.860	
	1.822.674	1.536.094	Saldo 2014 is laag; saldo 2015 is vergelijkbaar met 2013
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Geplaatst en gestort kapitaal	475.202	449.222	Toegenomen door een aandelenemissie, De Watergroep
Disagio	11.923-	11.923-	
Agio	35.055	6.148	
Wettelijke reserve	50.000	-	Wettelijk verplichte reserve bij activeren immateriële activa
Overige reserves	238.271	249.240	
	786.605	692.687	
Kortlopende schulden			
Kortlopende schulden en overlopende passiva	1.036.069	843.407	Toename door schuld aan dienstverleners
	1.822.674	1.536.094	

Winst- en verliesrekening over 2015

	31-dec-2015	31-dec-2014	
	€	€	
Opbrengst			
Omzet reststoffen	4.982.358	4.925.397	Toename door een lichte stijging van de verkopen
Adviesverlening	6.745	40.362	
	4.989.103	4.965.759	
Jaarbijdrage aandeelhouders	897.100	883.865	
Overige opbrengsten	69.342	20.000-	Toename door verkoop van in opslag genomen kalkkorrels in 2011-2013
Totale opbrengst	5.955.545	5.829.624	
Exploitatiekosten			
Directe afvoerkosten	2.791.381	2.935.967	Daling afvoerkosten door efficiënter inrichten supplychain en lagere eenheidstarieven
Acceptatiekosten	498.875	386.742	Stijging door een toename van het aanbod van negatieve waarde stoffen
Uitgekeerde opbrengst aandeelhouders	1.419.655	1.398.353	
Vooraf verrekende opbrengst tbv aandeelhouders	35.200	17.400-	
	4.745.111	4.703.662	
Bruto-omzetresultaat	1.210.434	1.125.962	
Bedrijfslasten			
Personeel	692.706	676.223	
Afschrijvingen	3.589	7.298	
Verkoopkosten en PR	93.341	44.843	In 2014 is de voorziening voor 'dubieuze debiteuren' (€ 45.000) vrijgevallen
Onderzoek- en advieskosten	219.315	251.867	De kosten voor onderzoek van de buitenlandactiviteiten zijn geactiveerd
Huisvesting	40.140	38.936	
Raad van Commissarissen	7.400	7.250	
Overige bedrijfslasten	139.803	98.652	Enmalige automatiseringskosten na verhuizing voor inrichten en invlechten bij ICT van KWR
	1.196.294	1.125.069	
Totale kosten	5.941.405	5.828.731	
Bedrijfsresultaat	14.140	893	
Rentebaten	4.097	5.663	Daling van de rente op de kapitaalmarkt
	18.237	6.556	

Accountantsverklaring

Aan de algemene vergadering van Reststoffenunie Waterleidingbedrijven B.V.

Bijgesloten samengevatte jaarrekening, bestaande uit de samengevatte balans per 31 december 2015, de samengevatte winst- en verliesrekening over 2015 met bijbehorende toelichting op de grondslagen, zijn ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening van Reststoffenunie Waterleidingen B.V. Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij die jaarrekening in onze controleverklaring van 3 juni 2016. Desbetreffende jaarrekening en deze samenvatting daarvan, bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 3 juni 2016.

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening van Reststoffenunie Waterleidingbedrijven B.V.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van een samenvatting van de gecontroleerde jaarrekening in overeenstemming met de grondslagen zoals beschreven in de toelichting op de jaarrekening.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de samengevatte jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands Recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810, "Opdracht om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten".

Oordeel

Naar ons oordeel is de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening van Reststoffenunie Waterleidingbedrijven B.V. en in overeenstemming met de grondslagen zoals beschreven in de toelichting op de jaarrekening.

Lelystad, 3 juni 2016

MTH accountants & adviseurs B.V.

S.A. Frenay RA

Colofon

Uitgave

AquaMinerals B.V.
Groningenhaven 7
Postbus 1072
3430 BB Nieuwegein
Tel: 030 – 60 69 721

website: www.aquaminerals.com
e-mail: info@aquaminerals.com

Ingeschreven in het Handelsregister
van de Kamer van Koophandel
te Utrecht onder nummer 30130247

Redactie, vormgeving en productie

Skrebbel Communicatie, Rosmalen
Melding ontwerp enzo, Oisterwijk

Fotografie

Bert Janssen, Maastricht
Iris Wuijster, Rosmalen

Cartoons

Studio Bajo, 's-Hertogenbosch

Drukwerk

CS Grafimedia, Schijndel

Juni 2016

www.aquaminerals.com